

(S. H.)

Navettapuhtaudesta.

J. K.

Saadaksemme karjanhoitomme täysin tuloja tuottavaksi täytyy meidän laittaa olot sellaisiksi, että saamme paljon maitoa ja samalla hyvää s. o. ainepitoisuudeltaan ja puhtaudesta täysiarvoista maitoa. Eläinten kunnollinen ruokinta ja hoito, vieläpä — eikä niinkään vähässä määrässä — hyvä kohtelu tekevät mahdolliseksi tuon ensimmäisen vaatimuksen. Mitä taasen puhtaan maidon saamiseen tulee, siitä seuraavassa muutama sana.

Ennenkuin saamme täysin puhdasta maitoa tulee meillä olla puhdas navetta, siellä puhtaat lehmät, joita puhtaat hoitajat ruokkivat ja lypsävät ja vielä tulee maidon lypsyn jälkeen puhdas ja kunnollinen hoito.

Siis navettaa on meidän ensin käytävä puhdistamaan ja

se ei olekaan monin paikoin varsin helppo tehtävä. Ennenkun ollenkaan voi puhuaakaan puhtaasta navetasta täytyy siinä olla tiivisaineinen permanto, sillä lantanavetassa ei millään keinolla saa puhdasta maitoa. Eikä riitä se, että kerran on saatu permanto navettaan, vaan tulee alati huolehtia sen puhtaanapidämisestä. Paitsi päivittäin tapahtuvaa lattian lakaisemista tulee kylliksi usein — ainakin kerran kuussa — koko lattia pestä vedellä ja luudalla tai harjalla, muutenhan siihen kerrostuu aika vahvasti likaa. Ainakin kerran vuodessa on navetassa toimitettava ihan perinpohjainen puhdistus jolloinkin lattiat, rehupöydät ja ruuhet pestään mieluimmin kalkkivedellä, se kun samalla vaikuttaa bakteereja hävittävästi. Ja puhtauden ja hauskuuden tähden ovat navetan seinät joka syksy valkaistavat kalkkimaalilla. Tuleehan navetta paljo hauskemaksi ja valoisammaksi ja seinissä olevat bakteerit kaikki tuhoaa.

Tämä sanottuna itse navetan sisustuksen puhtaanapidosta, mutta yhtä tärkeä kuin tämä on myöskin navettailman puhdistaus ja yksin eläinten terveyden ja hyvinvoinnin kannalta, mutta myöskin ja erikoisesti juuri puhtaan maidon saannin kannalta. Koska esim. lantanavetassa ilma aina on kostea ja huono ja maito kuten tiedämme on erittäin arka ime-mään itseensä kaikkia kaasuja, niin ei ole ihmettelemistäkään, että tällaisissa navetoissa saadussa maidossa aina on omituinen n. s. navetan haju. Eikä permantonavettakaan sinänsä takaa puhdasta ilmaa ellei se ole varustettu hyvillä ilmanvaihtolaitteilla ja ellei niiden avulla tarpeeksi usein uusita ilmaa navetassa. Hyvin suurena tekijänä navettailman puhtaanasailymiseen ovat myös kuivikeaineet, sillä tiedetäänhän, että niillä on erilainen kyky imeä kosteutta ja kaasuja. Turvepehku on näissä molemmissa suhteissa voittamaton ja siis ennenkaikkea suositeltava, missä sitä vaan on saatavissa.

Sitten muutama sana lehmien puhtaudesta. Että tässäkin suhteessa vielä on paljon toivomisen varaa se kai myönnettänee. Katsellaanpa esim. syksypuolella monenkin talon lehmiä ja oikein pöyristyttää, niin ne ovat likaisia. Varsinkin kyljet ja reidet ovat oikein vahvasti lannassa eikä olekaan ollenkaan ihme, että maito on ilkeän makuista. Putoaahan lypettäessä lannan palasia maitoon, osa liukenee siellä ja raskaimmat ainekset laskeutuvat maitoastian pohjalle ja — mikä pahinta — lannan mukana joutuu maitoon bakteereja, noita silminnäkymättömiä pieniä kasviolioita, jotka lisääntyvät maidossa tavattoman nopeasti ja aikaansaa-

(S. H.)

vat siinä monenlaisia pahoja muutoksia. Nehän ne esim. maidon happanemaan saattavat, ja johtuu siis liian aikainen happaneminen puuttuvasta puhtaudesta. Jos siis mieli saada puhdasta ja säilyvää maitoa tulee lehmien puhtauteen kiinnittää ihan täysi huomio. Ei auta se, että vaan päällimiten sualla ja harjalla raapitaan lehmien kylkiä, vaan täytyy puhdistaminen ulottaa yli koko ruumiin ja olla oikein perinpohjainen. Likaisemmissa paikoissa on apuna käytettävä lämmintä vettä. Varsinkin utareet ja niiden läheiset paikat olisi joka aamu pestävä harjalla ja lämpimällä vedellä, käyttäen veden joukossa jotain puhdistavaa ainetta esim. lysoolia.

Se toimitus, jossa puhtausääntöjä ehkä enimmäin rikotaan ja joka on juuri kaikkein tärkein maidon tuottamisessa,

on lypsy. Jos se on tärkeä maidon määrään ja lehmien lypsykyvyn säilymiseen ja kehittämiseen nähden; niin yhtä suuresti riippuu siitä maidon laatu, sillä juuri lypsettäessä on maito enemmän kuin muualla vaarassa saada likaa ja bakteeritartuntaa. Ensimmäisenä ehtona puhtaaseen lypsyyn on pidettävä, että lehmät ovat edellä kerrotulla tavalla puhdistetut ja tulee lypsäjän vielä lypsään ruvetessaan pyyhkiä utareet nihkeällä vaatteella, joka on joka lehmän jälkeen virutettava puhtaassa, lämpimässä vedessä. Mitä itse lypsä toimittavaan henkilöön tulee olkoon hän puhtaasti puettu, mieluinen valkea pumpulinen huivi päässä ja vaalea lypsy-esivaate edessä ja pesköön hän kätensä ennen lypsä ja jokaisen lehmän välillä. Tämä on tärkeätä ei ainoastaan maidon puhtaana säilymiseen nähden vaan senkin vuoksi, että jos muutamissa lehmissä on jotain utaretautia, voi se lypsäjän välityksellä levitä toisiin terveisiin lehtiin. Ja vielä on muistettava, että utaretautia sairastavien lehmien maito pannaan erilleen terveestä maidosta.

Karjanhoitajat: Enemmän huomiota karjanhoitonne puhtauspuoleen. Sitä vaatii ennenkaikkea nykyaikainen meijeritalous, mutta yhtä paljo riippuu siitä eläinten hyvinvointi ja viihtyväisyys ja näistä molemmista taasen maanviljelijän karjanhoidosta saama lopputulos.

J. K.